

POLICY BRIEF No 2021/01, 7 Ιανουαρίου 2021

Η εργασία στο σεξ: μία μορφή εργασίας;

Κυριακή Χαρακοπούλου,¹

Περίληψη

Η εργασία στις σεξουαλικές υπηρεσίες είναι εργασία και πρέπει να αναγνωρίζεται επίσης από τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς πολιτικής. Η εργασία στο σεξ πρέπει να διεξάγεται με βάση τους ίδιους εργασιακούς όρους και δικαιώματα που ισχύουν για όλα τα επαγγέλματα. Συχνά, ταυτίζεται με την παρανομία και την εκμετάλλευση, με τη διακίνηση και την εμπορία προσώπων και την κακοποίηση. Ωστόσο, τέτοια ταύτιση δεν πρέπει να υφίσταται. Η διαφορά μεταξύ της παράνομης και εξαναγκαστικής πορνείας με την εργασία στο σεξ έγκειται στο ότι οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα επιλογής της εργασίας τους, αγωνίζονται για την καθιέρωση των δικαιωμάτων τους και αξιώνουν την αποποινικοποίηση του επαγγέλματός τους. Στο παρακάτω Policy Brief διεξάγεται το συμπέρασμα πως μόνο με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η προστασία και ο σεβασμός των δικαιωμάτων τους και η εκπροσώπησή τους στην πολιτική και κοινωνική σκηνή. Μία τέτοια αξίωση φέρνουν οι εργαζόμενοι στο σεξ ενώπιον των εθνικών κυβερνήσεων, οι περισσότερες από τις οποίες όμως υιοθετούν συστήματα απαγορευτισμού και καταπολέμησης των υπηρεσιών καθώς τις εξισώνουν με το εμπόριο λευκής σαρκός και την βία.

Keywords: *Εργασία στο σεξ, εργασιακά δικαιώματα, μοντέλα πολιτικής, θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα*

Εισαγωγή

Η εργασία στο σεξ είναι εργασία. Έτσι, ισχυρίζονται οι υποστηρικτές των δικαιωμάτων των γυναικών και ανδρών που εργάζονται στον τομέα των σεξουαλικών υπηρεσιών. Ωστόσο, επίσης επικαλούμενοι τα δικαιώματα και την προστασία των εργαζόμενων στο σεξ είναι εκείνοι που δίνουν περισσότερη βαρύτητα στην εξάλειψη του φαινομένου μέσω πολιτικών για την απαγόρευσή του. Η ιδεολογία αυτή απορρέει από την λογική ότι αυτή η εργασία συνδέεται αναπόσπαστα με τη βία. Κι όμως, πόσες πολιτικές υφίστανται για να στηρίξουν αποτελεσματικά τους εργαζόμενους στο σεξ; Κατά πόσο έχουν επιτύχει το στόχο τους για την εξάλειψη του φαινομένου;

Το ζήτημα της σεξουαλικής εργασίας εγείρει ηθικά και κοινωνικά διλήμματα σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό επιβεβαιώνεται από την απουσία σύμπλευσης σε επίπεδο πολιτικών από τα κράτη μέλη. Βέβαια λαμβάνοντας υπόψιν πως η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει αποκλειστική αρμοδιότητα επί της κοινωνικής πολιτικής, πρακτικά δεν μπορεί να θέσει κοινή στρατηγική πορεία για όλα τα κράτη. Ωστόσο, μήπως πρέπει η κοινωνία και οι φορείς πολιτικής να κοιτάξουν το ζήτημα από μια άλλη οπτική γωνία και συγκεκριμένα από αυτή των εργαζομένων;

Η εργασία στο σεξ είναι η πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν καθημερινά. Είναι μάλιστα ένας κλάδος υπηρεσιών που συμβάλλει στην εθνική οικονομία. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ILO) οι εργαζόμενοι στο σεξ υποστηρίζουν οικονομικά από πέντε έως οκτώ ακόμη άτομα εκτός από τον εαυτό τους. Μάλιστα, ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO – International Labour Organization) αναγνωρίζει την εργασία στο σεξ ως επάγγελμα στην πρωτοβουλία του για την προστασία από τον ιό HIV και AIDS. Σύμφωνα με τη σύσταση του ILO για τον HIV και AIDS (The ILO Recommendation on HIV and AIDS No 200) **“καλύπτονται όλοι οι εργαζόμενοι που εργάζονται σε όλα τα είδη εργασιακών τομέων, σε κάθε εργασιακό περιβάλλον και σε όλους τους τομείς εργασιακής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των επίσημων και μη επίσημων οικονομιών”¹**. Οι εργαζόμενοι στο σεξ μάλιστα βρίσκονται στο επίκεντρο της παραπάνω πρωτοβουλίας καθώς επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τις εν λόγω ασθένειες.

Επομένως, οι εργαζόμενοι στο σεξ δικαιούνται την προστασία της σωματικής, ψυχολογικής, κοινωνικής και πολιτικής τους υπόστασης όπως άλλωστε κάθε άλλος εργαζόμενος, σε κάθε άλλο τομέα εργασίας.

Ορολογία

Η ορολογία που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό της εργασίας είναι βασικό κομμάτι της από - δαιμονοποίησης και αποποινικοποίησης της.

Πιο συγκεκριμένα, οι όροι “πορνεία / prostitution”, “εκδιδόμενος/ -η / prostitute” έχουν πλέον αποκτήσει σεξιστική και υποτιμητική χροιά. Αυτοί οι όροι χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν εκείνους που προβαίνουν σε σεξουαλικές πράξεις κοινωνικά ανήθικες και αποκτούν οικονομικά οφέλη. Έτσι, ο όρος πορνεία συνδυάζεται με την έλλειψη ηθικής και την εκμετάλλευση.

Κατά τη δεκαετία του 1970, άρχισε να αναδύεται το φεμινιστικό κίνημα για την εργασία στο σεξ ως ακόλουθος του κινήματος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το κίνημα αυτό απέκτησε πολιτική υπόσταση. Έφερνε στο προσκήνιο ιδέες για την αποδέσμευση της εικόνας των εργαζόμενων στο σεξ από την ανηθικότητα και την εγκληματικότητα. Επαναπροσδιόρισε τους έως τότε εκδιδόμενους σε εργαζόμενους, σε ακτιβιστές, σε πρωταγωνιστές στην κοινωνία και την οικονομία δίνοντας ένα γερό πλήγμα στις κοινωνικές προκαταλήψεις.

Έτσι, γεννήθηκε η ορολογία “ εργαζόμενος / -η στο σεξ / sex worker”, “εργασία στο σεξ / sex work/ sex industry” που είναι και η πλέον αποδεκτή αν και όχι τόσο διαδεδομένη σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.ⁱⁱ

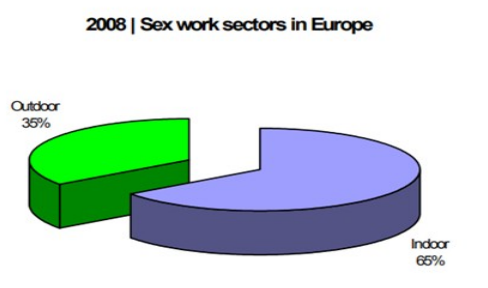
Είδη Υπηρεσιών

Σκόπιμος είναι ο προσδιορισμός των δύο ειδών σεξουαλικών υπηρεσιών. Η εξωτερική εργασία (outdoor sex work) και η εσωτερική (indoor sex work). Η πρώτη αναφέρεται στην παροχή υπηρεσιών σε εξωτερικούς χώρους ενώ η δεύτερη σε ιδιωτικούς εσωτερικούς χώρους (διαμερίσματα, κέντρα αναψυχής/κλαμπ).ⁱⁱⁱ Στην Ευρώπη έχει παρατηρηθεί μεγάλη στροφή προς την εσωτερική εργασία στο σεξ κατόπιν νομοθετικών και άλλων πολιτικών που μειώνουν την ευελιξία των εργαζομένων σε εξωτερικούς χώρους.

Όπως επιβεβαιώνεται από το παρακάτω γράφημα, περισσότερο από το 60% των εργαζομένων στο σεξ έχουν στραφεί προς την εσωτερική εργασία λόγω των περιοριστικών νομοθετικών πλαισίων που ισχύουν σε ορισμένα κράτη. Ακόμη, στο ευρωπαϊκό πλαίσιο έρχονται συχνά στο προσκήνιο πρωτοβουλίες και πολιτικές που στιγματίζουν και διώκουν την εξωτερική εργασία στον τομέα.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψιν πως στην Ελλάδα το 73% των εργαζομένων στο σεξ είναι μετανάστες, τα άτομα αυτά προτιμούν να εργάζονται σε χώρους εσωτερικούς στους οποίους δεν υπόκεινται τόσο συχνά σε αστυνομικούς ελέγχους.^{iv}

Μοντέλα Πολιτικών^v

Οι πολιτικές που ακολουθούνται σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ διαφέρουν ποιοτικά. Ωστόσο, κάποιες από αυτές παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά με αποτέλεσμα να μπορούν να καταταχθούν σε τέσσερις κατηγορίες.

Ένα μοντέλο πολιτικής για την εργασία στο σεξ είναι αυτό το οποίο δεν απαγορεύει συνταγματικά τις σχετικές υπηρεσίες ούτε σε εξωτερικό ούτε σε εσωτερικό χώρο (Abolitionism). Το κράτος δεν παρεμβαίνει στην άσκηση των σεξουαλικών υπηρεσιών με την εξαίρεση ορισμένων περιπτώσεων. Όταν η σεξουαλική εργασία πραγματοποιείται από ανήλικους ή όταν κάποιος εξωθεί άλλο άτομο σε αυτή και ωφελείται οικονομικά, τότε η εργασία διώκεται ποινικά. Το συναντάμε στην Πορτογαλία, τη Σλοβενία και την Ισπανία ανάμεσα σε άλλες χώρες ενώ το 24% των κρατών της ΕΕ ακολουθούν αυτό το μοντέλο.

Το δεύτερο μοντέλο βασίζεται ιδεολογικά στο πρώτο αλλά εμφανίζει κάποιες διαφορές (New Abolitionism). Και σε αυτό οι σεξουαλικές υπηρεσίες γενικά δεν απαγορεύονται. Όμως, το κράτος απαγορεύει τη λειτουργία οίκων ανοχής συγκεκριμένα. Το Βέλγιο, η

Κύπρος και η Γαλλία το έχουν υιοθετήσει ενώ συνολικά ισχύει στο 32% των μελών της ΕΕ.

Οι χώρες στις οποίες η άσκηση σεξουαλικής εργασίας απαγορεύεται ολοκληρωτικά ακολουθούν το μοντέλο του Απαγορευτισμού (Prohibitionism). Σε αυτές τόσο οι εργαζόμενοι όσο και οι αποδέκτες υπηρεσιών διώκονται από τον νόμο. Τέτοιες χώρες είναι οι Ιρλανδία, η Σουηδία, η Μάλτα και η Λιθουανία και αποτελούν το 16% της ΕΕ.

Τέλος, το Κανονιστικό μοντέλο (Regulationism) προϋποθέτει πως η εργασία στο σεξ επιτρέπεται αλλά οι όροι άσκησής της τίθενται από τον νόμο. Έτσι, το Κράτος είναι αυτό που μέσα από μηχανισμούς ελέγχου θέτει κριτήρια για την άσκησή της. Το μοντέλο αυτό ισχύει στην Ελλάδα, τη Γερμανία, την Ουγγαρία ενδεικτικά. Μάλιστα, το 28% των κρατών μελών το έχουν υιοθετήσει.

Ποια η θέση της ΕΕ;

Η αντιμετώπιση της ΕΕ είναι μάλλον συγκεκριμένη. Ειδικότερα, η ΕΕ κάνει χρήση του όρου ‘‘πορνεία’’ όταν αναφέρεται στις σεξουαλικές υπηρεσίες και την τοποθετεί στην κατηγορία διακίνησης ανθρώπινων οντοτήτων (Trafficking of human Beings).

Έτσι, η ΕΕ δεν δρα άμεσα σε θέματα της εργασίας στο σεξ αλλά ενεργεί όταν αυτά συνδέονται με την διακίνηση ανθρώπων και όταν απειλούν τη δημόσια υγεία μέσω σεξουαλικά μεταδιδόμενων ασθενειών.

Ωστόσο, η έλλειψη βάσιμων πληροφοριών από κάθε κράτος μέλος και η απουσία αποτελεσματικών μηχανισμών για τη συλλογή αυτών κωλύει το έργο της Ένωσης να καταπολεμήσει αυτά τα φαινόμενα.

Σύμφωνα με την ‘‘*οδηγία/πλαίσιο 89/391 για την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία*’’ που έχει θεσπιστεί από την ΕΕ, τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων και την εξασφάλιση ευνοϊκών συνθηκών εργασίας. Η ΕΕ λοιπόν καταπατά τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων στο σεξ με το να μην αναγνωρίζει επίσημα την εργασία τους αποτυγχάνοντας έτσι να τους προστατέψει από κακουχίες και εκμετάλλευση.

Ελληνική Νομοθεσία ^{vi}

Στην Ελλάδα το Σύνταγμα αποδέχεται την εργασία στο σεξ υπό προϋποθέσεις. Απαγορεύεται ωστόσο η εργασία σε εξωτερικούς χώρους ενώ απαγορεύεται επίσης η παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών σε ιδιωτικού χώρους όπως κέντρα διασκέδασης, πορνεία. Ο μόνος χώρος στον οποίο είναι επιτρεπτή η εργασία στο σεξ είναι τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα κατόπιν εξαγωγής ειδικής άδειας. Επίσης, το Σύνταγμα προσδιορίζει τους εργαζομένους στο σεξ ως **“εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα”**.

Ο νόμος 2734/1999 του ελληνικού Συντάγματος καθορίζει τις σχετικές προϋποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι εργαζόμενοι στο σεξ για να δουλεύουν υπό καθεστώς νομιμότητας απαιτείται να έχουν πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος. Το πιστοποιητικό αυτό χορηγείται στον αιτών από τον νομάρχη κατοικίας του εφόσον πληρούνται τα παρακάτω μεταξύ άλλων:

- Ο αιτών είναι ενήλικας,
- δεν πάσχει από σεξουαλικά μεταδιδόμενη ασθένεια,
- είναι άγαμος, σε χηρεία ή διαζευγμένος

Το πιστοποιητικό ισχύει για τρία έτη και στη συνέχεια απαιτείται η ανανέωσή του.

Σύμφωνα με τον νόμο, οι εργαζόμενοι πρέπει να υποβάλλονται σε ιατρικό έλεγχο ανά δεκαπέντε ημέρες.

Όσον αφορά στους επιτρεπόμενους χώρους άσκησης του επαγγέλματος, οι εργαζόμενοι υποχρεούνται να εκδώσουν σχετική άδεια εγκατάστασης. Η άδεια μπορεί να εκδοθεί μόνο αφού έχουν λάβει την σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη ενώ αν πρόκειται για πολυκατοικία χρειάζεται και η σύμφωνη γνώμη όλων των ενοικιαστών. Η παραπάνω άδεια ισχύει για δύο χρόνια και προβλέπεται η ανανέωσή της. Σημαντικό είναι πως οι χώροι αυτοί πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 200 μέτρα από **“ναούς, σχολεία, νηπιαγωγεία, φροντιστήρια, παιδικούς σταθμούς, νοσηλευτικά ιδρύματα, κέντρα νεότητας, αθλητικά κέντρα, οικοτροφεία, βιβλιοθήκες και ευαγή ιδρύματα, καθώς και από πλατείες και παιδικές χαρές”**.

Τέλος, απαγορεύεται ο ομαδικός εταιρισμός ενώ η παραβίαση των παραπάνω διατάξεων διώκεται ποινικά με φυλάκιση έως και δύο χρόνια και με χρηματική ποινή.

Καταπάτηση θεμελιωδών δικαιωμάτων; - Συμπεράσματα

Παρόλο που η Ελλάδα έχει υιοθετήσει το μοντέλο ρύθμισης της εργασίας στο σεξ και όχι την εξολοκλήρου απαγόρευσή της, φαίνεται πως δεν έχει καταφέρει να εξυπηρετήσει το σκοπό της μείωσης της πορνείας ενώ ταυτόχρονα δεν εξασφαλίζει τις κατάλληλες συνθήκες για να μπορέσουν οι απασχολούμενοι να εργαστούν υπό καθεστώς νομιμότητας.

Ο ισχύων νόμος λοιπόν γίνεται συχνά στόχος εθελοντικών ανθρωπιστικών οργανώσεων γιατί καταπατά τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων στην προστασία της εργασίας. Ένα δικαίωμα που μάλιστα προβλέπεται από το Άρθρο 22 του Συντάγματος για όλους τους εργαζομένους. Τέτοια οργάνωση αποτελεί η Red Umbrella Athens η οποία αγωνίζεται για την επίτευξη μιας νομοθετικής μεταρρύθμισης που θα είναι περισσότερο αντιπροσωπευτική της ισχύουσας κατάστασης και θα προωθεί σε μεγαλύτερο βαθμό τα δικαιώματα των εργαζομένων στο σεξ. ^{vii}

Γιατί όμως ο νόμος θίγει τους εργαζομένους στις σεξουαλικές υπηρεσίες; Αρχικά, ο νόμος αποφεύγει να προσδιορίσει τους ανθρώπους που παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες ως εργαζομένους αλλά τους χαρακτηρίζει ως ‘‘εκδιδόμενα με αμοιβή άτομα’’. Μία ορολογία από τη φύση της υποτιμητική που ποινικοποιεί περαιτέρω το επάγγελμα.

Ακόμα, το πιστοποιητικό εργασίας που οφείλουν να κατέχουν οι εργαζόμενοι στο σεξ έχει ισχύ μόνο για τρία χρόνια. Ωστόσο, παρόμοιος περιορισμός δεν προβλέπεται για κανένα άλλο επάγγελμα. Έτσι, ο νόμος επιβεβαιώνει πως αντιμετωπίζει τους εργαζόμενους στο σεξ ως υποδεέστερους των υπολοίπων εργαζομένων και επομένως ανάξιων συνταγματικής προστασίας.

Ο νόμος προβλέπει επιπλέον πως οι εργαζόμενοι αυτού του είδους πρέπει να υποβάλλονται σε ιατρικό έλεγχο. Ωστόσο, η συχνότητα των ιατρικών επισκέψεων που απαιτούνται (ανά 15 ημέρες) αποτρέπει του εργαζομένους από το να ακολουθήσουν την νόμιμη οδό για την άσκηση του επαγγέλματός τους. Ο ιατρικός έλεγχος αποτελεί καίριο παράγοντα καθώς αφορά την εξασφάλιση της δημόσιας υγείας. Όμως, ένα αποτελεσματικότερο σύστημα ελέγχου, λιγότερο εξαναγκαστικού, που δεν εξωθεί στην παράνομη εργασία είναι απαραίτητο.

Αναφορικά με τους νόμιμους χώρους άσκησης του επαγγέλματος, οι προϋποθέσεις που τίθενται φαίνονται ιδιαίτερα περιοριστικές. Οι νομικές αρχές μάλλον εθελουφλούν μπροστά στις ισχύουσες συνθήκες. Ειδικότερα, ο νόμος απαιτεί την απόσταση τέτοιων χώρων τουλάχιστον 200 μέτρα από εκπαιδευτικά κέντρα, εκκλησίες, νοσοκομεία, παιδικές χαρές και άλλους παρόμοιους χώρους, καθιστώντας ουσιαστικά αδύνατη την εύρεση διαμερίσματος που να πληροί όλες τις προϋποθέσεις.

Τέλος, η προβλεπόμενη ποινική δίωξη όσων παραβιάσουν το σύνταγμα αφορά μόνο τους ίδιους τους εργαζόμενους ή τους διακινητές που εξαναγκάζουν ανήλικους ή ενηλίκους χωρίς την συγκατάθεσή τους στην εργασία στο σεξ. Οι πελάτες ή οι παραλήπτες αυτών των υπηρεσιών δεν αναφέρονται στον νόμο ως υπόλογοι και δεν θα αντιμετωπίσουν κάποιο νομικό κώλυμα εάν προχωρήσουν σε **“σαρκική συνάφεια”** με άτομο που παράνομα προσφέρει σεξουαλικές υπηρεσίες. Επίσης, δεν προβλέπεται η

δίωξη των πελατών που ασκούν βία και κακοποιούν σωματικά και ψυχικά τους εργαζομένους.

“Recognizing sex work as work is the surest way to position and claim the rights of sex workers. This would as well help protect [us] from exploiters, abusers and [we] could take legal action whenever we are exposed to dangers”. - CAFAF Ghana

Συστάσεις ^{viii}

Το ζητούμενο για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της δεισιδαιμονίας, της

κακοποίησης και εκμετάλλευσης των εργαζομένων στο σεξ είναι η αποποινικοποίηση του επαγγέλματός τους. Η αποποινικοποίηση σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα εξισώσει τους εργαζομένους στο σεξ με τους εργαζομένους σε οποιοδήποτε άλλο τομέα, θα συμβάλλει στην προάσπιση των δικαιωμάτων τους αλλά και στην προστασία της εργασιακής και κοινωνικής τους υπόστασης. Η εργασία στο σεξ πρέπει να απαγκιστρωθεί από την έννοια της εκμετάλλευσης και του εξαναγκασμού, καθώς δεν συνάδει με την διακίνηση προσώπων και την εξαναγκαστική πορνεία. Τα φαινόμενα αυτά διαφέρουν ως προς τη φύση τους και πρέπει η διαφοροποίηση αυτή να αντικατοπτρίζεται στον εθνικό νόμο και στις ευρωπαϊκές πολιτικές.

1.Εθνικό πλαίσιο:

* Η εργασία στο σεξ πρέπει να αναγνωριστεί από το Σύνταγμα ως εργασία, ενώ πρέπει να αφαιρεθεί η ορολογία “εκδιδόμενο με αμοιβή πρόσωπο” και να αντικατασταθεί από τους όρους: “εργασία στο σεξ”, “εργαζόμενος στο σεξ”.

* Ο νόμος επίσης πρέπει να προβλέπει την προστασία και υποστήριξη των εργαζομένων στο σεξ σε περίπτωση κακοποίησής τους και η δικαστική εξουσία να μην αντιδρά μεροληπτικά απέναντί τους.

* Να καταργηθούν τα πιστοποιητικά εργασίας και οι άδειες εγκατάστασης μέσω μεταρρύθμισης του Νόμου 2734/1999.

* Ο ιατρικός έλεγχος των εργαζομένων στο σεξ να πραγματοποιείται, όχι όμως εξαναγκαστικά, ανά χρονικό διάστημα του ενός μήνα. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να παρέχονται στους εργαζομένους στο σεξ ιατρικές και φαρμακευτικές υπηρεσίες από τον δημόσιο τομέα χωρίς να γίνεται στιγματισμός αυτών.

* Οι εργαζόμενοι στο σεξ να έχουν δικαίωμα στην ιδιωτική και δημόσια ασφάλιση, στην πρόσβαση στην αμερόληπτη δικαιοσύνη, σε υπηρεσίες κοινωνική στήριξης και προστασίας, επιδόματα ανεργίας, αναπηρίας ή ατυχήματος στον εργασιακό χώρο, οικογενειακής αρωγής.

* Να αναγνωρίζονται στους θιγόμενους όλα τα εργασιακά δικαιώματα: προκαθορισμένες ώρες εργασίας, δικαίωμα στην άρνηση της παροχής υπηρεσιών, υγιές και ασφαλές εργασιακό περιβάλλον, συγκεκριμένη αμοιβή.

* Να καθίσταται εύκολη η πρόσβαση σε προϊόντα προσωπικής υγιεινής και προστασίας (αντισυλληπτικά χάπια, προφυλακτικά, test εγκυμοσύνης).

* Η συνεργασία κυβερνητικών μηχανισμών και εθελοντικών οργανώσεων για την διαμόρφωση πολιτικών με στόχο την μείωση των κινήτρων για παράνομη εργασία και για την εξασφάλιση των ζωτικών αναγκών των απασχολούμενων.

2. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο:

* Κατάρτιση συστημάτων συλλογής βάσιμων πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων για την εργασία στο σεξ μέσω διεξαγωγής ερευνών και ερωτηματολογίων. Να συμπεριληφθούν τα στοιχεία αυτά σε επίσημους οργανισμούς όπως η Eurostat. Για το σκοπό αυτό είναι η απαραίτητη η συνεργασία των εθνικών κυβερνήσεων με τους ευρωπαϊκούς φορείς.

* Δημιουργία προγραμμάτων για την παροχή βοήθειας στους εργαζομένους σε ζητήματα όπως η κοινωνική ένταξη και η παροχή δυνατότητας διαφυγής από τις εν λόγω υπηρεσίες εφόσον το επιθυμεί ο εργαζόμενος. Κάτι τέτοιο μπορεί να υλοποιηθεί μέσω της παροχής δυνατοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ή μέσω μηχανισμών εύρεσης άλλης εργασίας. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Βιβλιογραφία

- i International Labour Organization, Getting to Zero through the World of Work. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_protect/@protrav/@ilo_aids/documents/genericdocument/wcms_185717.pdf
[Accessed at 12/01/2021]
- ii Jeffreys,Elena,2015, 'Sex Worker Politics and the term Sex Work', Research for Sex Work 14. Available at: <https://www.nswp.org/sites/nswp.org/files/Sex%20Worker%20Politics%20and%20the%20Term%20%E2%80%98Sex%20Work%E2%80%99%2C%20Research%20for%20Sex%20Work%2014%20-%20August%202015.pdf>
[Accessed at 06/01/2021]
- iii Ciacci,R.,Sviatschi,M.M.,2017,The Effect of Indoor Prostitution on Sex Crimes: Evidence from New York City, Cato Institute. Available at: <https://www.cato.org/publications/research-briefs-economic-policy/effect-indoor-prostitution-sex-crimes-evidence-new-york#related-content>
[Accessed at 05/01/2021]
- iv TAMPEP International Foundation, 2009, Sex Work in Europe. Available at: <https://tampep.eu/wp-content/uploads/2017/11/TAMPEP-2009-European-Mapping-Report.pdf>
[Accessed at 12/01/2021]
- v Nicola,An.,Orfano,Is.,Cauduro,An.,Comci,N.,2005, Study on National Prostitution and the Trafficking in Women and Children. Available at: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/study_on_national_legislation_and_prostitution_en_6.pdf
[Accessed at 06/01/2021]
- vi Νόμος 2734/1999 - ΦΕΚ Α-161/5-8-1999, Διαθέσιμο σε: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ethon/n-2734-1999.html>
[Πρόσβαση 07/01/2021]
- vii Red Umbrella Athens. Available at: <https://redumbrella.org.gr/>
[Accessed at 7 January 2021]
- viii Global Network of Sex Work Projects (NSWP), 'Sex Work as Work'. Available at: <https://www.nswp.org/resource/policy-brief-sex-work-work>
[Accessed at 05/01/2021]